

RECENZJA
rozprawy doktorskiej

lek. dent. Damiana Chybickiego

pt. *Zastosowanie PRF i CGF w leczeniu ograniczonego zapalenia kości*

Promotor: dr hab. n. med. prof. UM Anna Janas-Naze

Tematyka poekstrakcyjnego zapalenia zębodołu, mimo iż nie jest zagadnieniem nowym, stanowi poważny problem kliniczny. Na przestrzeni lat powstało szereg teorii na temat etiopatogenezy tego schorzenia, zaprezentowano wiele strategii w jego profilaktyce i leczeniu, a mimo tego w codziennej praktyce klinicznej niemal na co dzień można mieć do czynienia z cierpiącym pacjentem, u którego rozwinęło się to bolesne powikłanie po usunięciu zęba. Dalsze zatem badania, opierające się na nowych możliwościach leczenia mają bardzo istotne znaczenie kliniczne, stąd uważam temat rozprawy doktorskiej lek. dent. Damiana Chybickiego za bardzo trafnie dobrany.

Przedstawiona do oceny rozprawa ma charakter monografii liczącej 101 stron i została przygotowana w sposób typowy dla tego typu opracowań. Pracę rozpoczyna wstęp, który w syntetyczny sposób przedstawia aktualny stan wiedzy na temat poekstrakcyjnego zapalenia zębodołu. Lek. dent. Damian Chybicki prezentuje w nim

wszystkie opisane dotąd koncepcje rozwoju schorzenia, biorąc pod uwagę wpływ warunków anatomicznych, urazu, zakażenia, palenia tytoniu czy stosowanych leków. W dalszej części prezentuje możliwe strategie profilaktyki schorzenia, a także jego leczenia. Całość wieńczy opis metody przygotowania PRF i CGF, jako opcji terapeutycznej podlegającej ocenie w projekcie badawczym Doktoranta. Wstęp napisany jest bardzo przejrzysto i w niebudzący zastrzeżeń sposób prowadzi do postawienia pytań badawczych, które Autor sformułował następująco:

1. Czy PRF i CGF wykazują działanie przeciwbólowe w leczeniu suchego zapalenia zębodołu oraz jak silny jest to efekt?
2. Czy PRF i CGF wpływają na zmiany koncentracji bakterii podczas leczenia suchego zapalenia zębodołu?
3. Jaka jest skuteczność leczenia suchego zapalenia zębodołu w kontekście zmniejszenia bólu i aktywności przeciwbakteryjnej, porównując PRF, CGF i kwas acetylosalicylowy (Nipas)?

Do odpowiedzi na tak postawione pytania Doktorant zaplanował projekt badawczy, na przeprowadzenie którego uzyskał pozytywną opinię Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (nr RNN/369/18/KE). Do badania kwalifikowano pacjentów zgłaszających się do Zakładu Chirurgii Stomatologicznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z objawami poekstrakcyjnego zapalenia zębodołu, u których powikłanie wystąpiło po ekstrakcji przeprowadzonej poza miejscem realizacji badania, a którzy jednocześnie mieli jednoimienny ząb po przeciwnej stronie tego samego łuku zębowego, który kwalifikował się do ekstrakcji. Badanie miało zatem charakter „split-mouth”. W okresie prowadzenia badania Doktorant zrekrutował w ten sposób 137 chorych z 274 zębodołami. Następnie pacjenci poddawani zostali randomizacji do dwóch grup badanych (PRF vs Nipas oraz CGF vs Nipas).

W rozdziale Materiał i Metoda, lek. dent. Damian Chybicki szczegółowo opisał kryteria włączenia i wyłączenia z badania, sposób zastosowanych interwencji badawczych oraz sposób oceny działania przeciwbólowego, oceny koncentracji bakterii, a także zastosowanych analiz statystycznych.

Dalsza część pracy zawiera prezentację uzyskanych wyników, które w bardzo czytelny sposób Doktorant przedstawił w postaci tabel i wykresów, każdorazowo podając wynik zastosowanego, właściwie dobranego testu. Uzyskane wyniki wskazały na istotnie wyższe działanie przeciwbólowe PRF i CGF w porównaniu z preparatem Nipas, a także ich znaczący wpływ na redukcję kontaminacji bakteryjnej w pierwszej dobie po aplikacji.

W kolejnym rozdziale lek. dent. Damian Chybicki omawia uzyskane wyniki i zestawia je z danymi literaturowymi. Dyskusja napisana jest w sposób krytyczny, przedstawia nie tylko zalety, ale i ograniczenia zastosowanych metod badawczych. Wskazuje na dużą wiedzę Autora i umiejętność logicznego myślenia oraz krytycznego spojrzenia na wyniki własne oraz uzyskane przez innych autorów.

Na podstawie uzyskanych wyników własnych analiz i przeprowadzonej dyskusji lek. dent. Daniel Chybicki wyciąga następujące wnioski końcowe:

1. Zastosowanie preparatów PRF i CGF wykazuje istotne działanie przeciwbólowe w leczeniu suchego zapalenia zębodołu, które jest znacznie silniejsze niż Nipasu, zarówno po 24, jak i 72 godzinach
2. Zastosowanie preparatów PRF i CGF w znaczący sposób redukuje koncentrację bakterii tlenowych, beztlenowych, paciorkowców i enterokoków w ciągu pierwszych 24 godzin po ich zastosowaniu, natomiast nie powoduje redukcji stężenia pałeczek kwasu mlekowego
3. Koncentracja bakterii tlenowych, paciorkowców, enterokoków i pałeczek kwasu mlekowego po zastosowaniu PRF i CGF po 72 godzinach są zbliżone do Nipasu, przy czym stężenie bakterii beztlenowych w grupie Nipas jest znacznie wyższe
4. Zmiany zachodzące w obrębie koncentracji bakterii tlenowych, połączone z sukcesywnym spadkiem stężenia bakterii beztlenowych wykazują największe znaczenie w stopniu redukcji bólu preparatów PRF i CGF podczas leczenia suchego zapalenia zębodołu
5. Nie wykazano różnic w działaniu przeciwbólowym oraz przeciwbakteryjnym PRF i CGF.

Wnioski w sposób jednoznaczny i pełny odpowiadają na postawione wcześniej pytania badawcze.

Podsumowując, w oparciu o bogaty materiał kliniczny, uzyskane ciekawe wyniki przy zastosowaniu wiarygodnych metod, dogłębną wiedzę Doktoranta i swobodę w poruszaniu się w temacie stanowiącym przedmiot badań z przyjemnością stwierdzam, iż przedstawiona praca w pełni odpowiada wymaganiom stawianym wobec rozpraw na stopień doktora nauk medycznych. Niniejszym przedstawiam zatem Wysokiej Radzie Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie lek. dent. Damian Chybickiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego, a także o wyróżnienie pracy.

Katedra Chirurgii Stomatologicznej UM CM
prof. dr hab. n. med. Tomasz Kaczmarek
kierownik